

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।
2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

- प्र.1. अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति ?
(अ) अष्टादश (ब) अष्ट विंशतिः
(स) नवविंशतिः (द) त्रिंशत्
- प्र.2. कर्गदोद्योगे केषाम् उपयोगः भवति ?
(अ) फलानाम् (ब) वस्ताणाम्
(स) वृक्षाणाम् (द) धातूनाम्
- प्र.3. 'विधेहि' इति क्रिया पदे कः लकारः ?
(अ) लृट् (ब) लोट्
(स) लङ् (द) विधिलिङ्
- प्र.4. व्याधस्य किन्नाम आसीत् ?
(अ) चंचलः (ब) कुन्तलः
(स) दधिपुच्छः (द) ब्रह्मदतः
- प्र.5. 'त्वम् प्रातः देवीस्तुतिं करोषि।' अत्त अव्ययपडं किम् ?
(अ) करोषि (ब) प्रातः
(स) पुत्रः (द) देवी
- प्र.6. 'माता च पिता च' इत्यनयोः समासं कुरुत ।
(अ) मातापितरे (ब) मातापितरौ
(स) मातृपितरौ (द) मातपितरयोः
- प्र.7. अध्यापकः सर्वान्.....प्रेरितवान् ।
(अ) छात्राणां (ब) छात्रान्
(स) छात्रे (द) छात्रेभ्यः
- प्र.8. संसारसागराः के कथ्यक्ते ?
(अ) तडागाः (ब) कृपाः
(स) नद्यः (द) उपवनानि
- प्र.9. संधि विच्छेदम कुसत -
(क) यध्सेव (ख) अधुनैव
- प्र.10. सर्वनामयुक्तं पदं चिनोतु-
(क) शालीनां भारत जनता अहम् ।
(ख) मम गीते मुरधं समं जगत् ।

- प्र.11. धातु प्रत्ययं चलिखत 2
 (क) करणीयम् (ख) कृत्वा
- प्र.12. समुचितानि पदापि चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत - 2
 (क) छात्राः पुस्तकानि.....विद्यालयं गच्छन्ति । (गृहीत्वा, रचयन्ति)
 (ख) मम् मनसि एका .....वर्तते । (जिज्ञासा, सहसा)
- प्र.13. अद्योलिखित पदानि आघृत्य वाक्यानि रचयत - 2
 (क) उपरि
 (ख) आदानम्
- प्र.14. अद्योलिखित पदानां संस्कृतरूपं (तत्समरूपं) लिखत - 2
 (क) कोख (ख) गोद
- प्र.15. 'क' सतम्ये विशेषण पदं दत्तम् 'ख' स्तम्भे च विशेष्यपदम् । तथोर्मेलनम् कुरुत - 4
 क. स्तम्भः ख. स्तम्भः
 स्वस्था गोष्ठी
 महत्वपूर्णा मनोदशा
 जघन्यम् पुत्री
 क्रीडन्ती कृत्यम्
- प्र.16. अद्योलिखितानां पदानां लिङ्ग, विभक्ति, वचनं च लिखत - 5
 क. धुलिम्
 ख. नाग्नि
 ग. अपरः
 घ. कन्यानाम्
- प्र.17. एक पदेन उतरं लिखत - 5
 क. व्याधस्य नाम किम् आसीत् ?
 ख. स्वकीयं साधनं किं भवति
 ग. कुत्र "डिजिटल इण्डिया" इत्थस्य चर्चाभवति ?
 छ. गजपरिमाणं कः चारमति ?
 ड. कीदृशं जलं पिबेत् ?

- प्र.18. अधोलिखितानि प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत - 5
- क. सावित्री बाई फुले महोदयायाः पित्तोः नाम किमासीत् ?
 ख. अभिवादनशीलस्य कानि वर्धन्ते ?
 ग. भगिनीसष्टके कानि राज्यानि सन्ति ?
 घ. तड़ागाः कुत्र निर्मायन्ते स्म ?
 ङ. अहं. कुत्र सदा दृश्ये ?
- प्र.19. रेखांकित पदयाधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - 5
- क. चंचलः वृक्षम् उपगम्य अपृच्छत् ।
 ख. मानवाः वृक्षाणां छायायां विरमन्ति ।
 ग. व्याधः व्याघ्रं जालात् बहिः निरसारयत् ।
 घ. व्याघ्रः लोमशिकायै निखिलां कथां न्यवेदयत् ।
 ङ. व्याघ्रः नद्याः जलेन व्याधस्य पिपासामशमयत् ।
- प्र.20. मंजुषात पदं चित्वा वाक्यानि लिखत - 6
- छात्रः, छात्रा, गवाक्षे, श्यामपटे, घटिका यन्त्रम्, कुरुतः, भित्तौ, परीक्षायाः दुश्यते
- प्र.21. 'बिलस्य वाणी न कदापि में श्रुता' अथवा 'कण्टके नैव कण्टकम्' कथासारे हिन्दी भाषायां लिखत । 6
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
- साहित्य सङ्गीत कला विहीनः, साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
 तृणं न खादन्नपि जीवमानः, तद्भागधेमं परमं पशूनाम् ॥
 अथवा
 गुणा गुणेज्जु गुणा भवन्ति, ते निर्गुणं प्राप्य भवन्ति दोषाः ।
 सुस्वादुतोयाः प्रभवन्ति नद्यः, समुद्रभासाद्य भवन्त्यपेयाः ॥
- प्र.23. मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत - 6
- उपरि, प्रस्तरखण्डान्, जलार्थं, घटं, संतोषः, स्वल्पम् पिबति, तृषितं
- प्र.24. दिन द्वय स्यावकाशार्थम् प्रधानाध्यापकं प्रार्थनापतय संस्कृते लेखनीयम् । 6
- प्र.25. मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन निबन्ध लेखनम् कुरुत 6
- विद्यालयम्
 (अस्माकम् छात्र-छात्राश्च, अध्यापकाः, अष्टम् कक्षा, द्विशतं छात्रा)
 अथवा
 उद्यानम्
 (विद्यालयस्य समीपे, वृक्षाः, खगाः, पूष्पाणि, भ्रमणाम्)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।

2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

प्र.1. गुहा केन प्रतिध्वनिता ?

अ. सिंहेने

ब. शूंगालने

स. गजेन

द. मानवेन

1

प्र.2. प्राचीनकाले ज्ञानस्य आदान-प्रदानं की -शम आसीत् ?

अ. मौखिकम्

ब. लिखितम्

स. डिजिटलम्

द. सांकेतिकम्

1

प्र.3. निजनिकेतनम् कुत्र अस्ति ?

अ. गिरिशिखरे

ब. समुद्रतटे

स. नगरमध्ये

द. वनभागे

1

प्र.4. बदरी-गुल्मनां पृष्ठे निलीना का आसीत् ?

अ. नदी

ब. लोमशिका

स. शूंगाली

द. व्याघ्री

1

प्र.5. 'त्वया सन्मार्गः प्रदर्शितः भगिनी।' अत्र सर्वनामपदं किम् ?

अ. त्वया

ब. भगिनी

स. प्रदर्शितः

द. सन्मार्गः

1

प्र.6. '.....समस्ते संसारे निवासामि।' अत्र कर्तृपदं किम् ?

अ. अहम्

ब. आवाम्

स. वयम्

द. त्वम्

1

प्र.7. 'नमः एता-श्येभ्यः शिल्पिभ्यः' अत्र नमः भोगे रेखांकितेपदे का विभक्तिः प्रयुक्ता : ? 1

अ. तृतीया

ब. चतुर्थी

स. पंचमी

द. षष्ठी

- प्र.8. 'कौतुहलं मे खुल शान्तिं न गच्छति:' अत्यत्र अव्ययपदं किम्? 1
 अ. खलु ब. गच्छति
 स. शान्तिं द. मे
- प्र.9. तदभवपदानां कृते संस्कृतपदानि लिखत : 2
 अ. सात ब. आज
- प्र.10. संधिविच्छेदं कुरुत - 2
 अ. समुद्रमसाद्य ब. सर्वमेव
- प्र.11. उचितापदानि चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत- 2
 (1) सिंह एकां महतीं.....दृष्टवान् । (गुहां-गृहम्)
 (2) .....अस्मिन् बिले सिंह, अस्ति । (नूनम-सदा)
- प्र.12. विभक्ति कारकं च लिखत । 2
 (1) रोचते (2) वृक्षात्
- प्र.13. अधोलिखितानां पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत- 2
 1. प्राचीनः 2. अधिकः
- प्र.14. संख्यावाची शब्दं संस्कृत भाषायां लिखत 2
 1. पचपन बालिका । 2. छः ऋतु
- प्र.15. विशेषण विशेष्य मेलनं कुरुत - 4
 विशेषण पदानि विशेष्य पदानि
 मौखिकम् उपकारः
 मनोगताः सामग्री
 टंकिता । भावाः
 महान् ज्ञानम्
- प्र.16. अधोलिखितेन पदेन लघु वाक्य निर्माणं कुरुत- 5
 1. नमः 2. विश्रामगृहम्
 3. परितः 4. आवश्यकता
- प्र.17. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एक पदेन लिखित- 5
 1. स्वकीयं साधनं किं भवति ?
 2. पथिके विषमाः प्रखराः ?
 3. सततं कीं करणीयम् ?

4. सः कीदृशः कविः मन्यते ?
5. निज निकेतनं कुत्र अस्ति ?
- प्र.18. रेखांकित पदानि अधिकृत्य प्रश्न निर्माणः कुरुत- 5
1. इयम् महाराष्ट्रस्य प्रथमा कन्या पाठशाला अस्ति ।
  2. एका शिक्षिका गृहात् पुस्तकानि आदाय चलति ।
  3. मार्गे तस्याः उपरि कश्चित् प्रस्तरखण्डान् क्षिपति ।
  4. परं सा स्वदृढनिश्चयात् न बिचलति ।
  5. सः स्त्रीशिक्षायां प्रबलः समर्थकः आसीत् ।
- प्र.19. अपनी पाठ्य पुस्तक में से कोई दो श्लोक लिखिए जो इस प्रश्न पत्र में आए हों। 6
- प्र.20. 'गृहम् शून्यं सुतां बिना' अथवा 'संसारसागरस्य नायकाः' पाठसारं हिन्दी भाषा लिखत। 6
- प्र.21. मंजुषात पदानि चित्वा वाक्यानि लिखत- 6
(असावधानतया, वाहन चालनेन, यातायात नियमानाम्, चलदूरभाषयंत्रेण, तीव्र गत्या प्रवेश-निषेधमार्गे, दुर्घटना)
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
सर्व परवशं दुःखं सर्वमात्मवशं सुखम् ।
एतद्विधात्समासेन लक्षणं सुखदुःखयोः ॥
अथवा
तयोर्नित्यं प्रियं कुर्यादाचार्यस्य च सर्वदा ।
तेएवैव त्रिषु तुष्टेषु तपः सर्व समाप्यते ॥
- प्र.23. तव पितुः स्थानान्तरणं जातः । स्थानान्तरणं पत्रम् प्राप्तुम् तव प्रधानाध्यापक । प्रार्थनापत्रं संस्कृते लेखनीयम् । 6
- प्र.24. निबंध लेखनम् कुरुत- 6
भारत देशः
अथवा
सड़क सुरक्षा
- प्र.25. मंजुषायामं लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत- 6
(अलसा, बिजानि, रुचिः, कृषकः, पुत्राः, सुसुप्तः, मरणानन्तरे क्षेत्रान्)